

OUD – DUIVENDRECHTSE SAECKEN

NUMMER 4, JAARGANG 1, JUNI 2004

FOTO M. GOODALL

DE DOM 125 JAAR, deel I

Bijdrage in de drukkosten € 1,50

Uitgave onder auspiciën van de Stichting Oud - Duivendrecht

Gerechtigde

1/1 Eigendom

ROOMS KATHOLIEKE GEMEENTE VAN DEN HEILIGEN URBANUS DUIVENDRECHT

Postadres: Rijksstraatweg 108

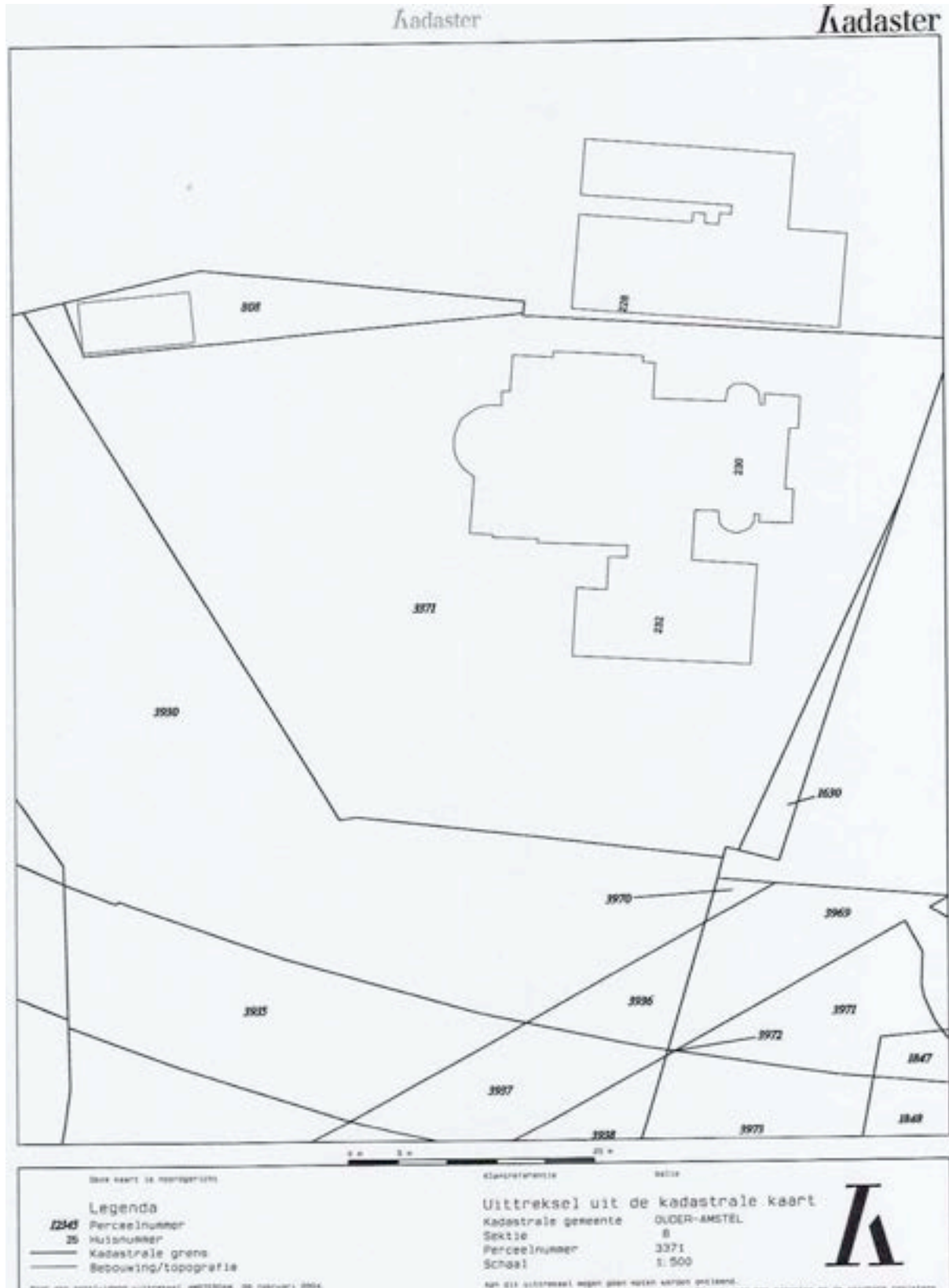
1115 AV DUIVENDRECHT

Zetel: DUIVENDRECHT

Recht ontleend aan: 84 ASLOO/7579   d.d. 29-6-1987

Eerst genoemd object in brondocument:
                                      OUDER-AMSTEL B 2545

Omschrijving kadastraal object:
KERK PASTORIE WEILAND TUIN ERF

Oud-Duivendrechtse Saecken, 1^e jaargang nummer 4, 7 juni 2004

Voorblad	1
Gegevens kerkgebouw	2
Inhoud	3
Kerk in het veenweidegebied	4
Inleiding	5
Foto achterzijde pastorie en vooraanzicht kerk	6
De historie in jaartallen (1)	7
Aflaat	8
De Historie in jaartallen (2)	9
Tekening uit 1979	10
De Duivendrechtse Dom, zijn architect en zijn betekenis	11
Foto's van kerken van Asseler	12
De Duivendrechtse Dom, vervolg	13
Foto's van Jacob Olie	14
De Duivendrechtse Dom, vervolg	15
Foto's zij - en vooraanzicht	16
Begrippenlijst	17
Afbeeldingen van Sint Urbanus	18
25 mei	19
Foto's Bovenkerk en Ouderkerk	20
Rondje langs vier Urbanuskerken in de regio	21
Nes aan de Amstel en Duivendrecht	22
Rondje langs de vier Urbanuskerken, vervolg	23
Foto's van Pastoors	24
Alle pastoors in Duivendrecht	25
Mgr. Snickers en Pius IX	26
Over Monseigneurs en Pausen	27
“Mijn huis is een huis van gebed”	28
Het orgel	29
Herinneringsprentje W.J.Eijk en pastoor Laan met communicantjes	30
Dienaren van de kerk en de sacramenten	31
Familie van Dijk en neomist Han	32
Mies van Dijk vertelt	33
Feestelijke intocht neomist	34
Aankondiging Priesterwijding en programma van de feestelijkheden	35
Ontvangst neomist	36
Zaterdag 28 juni 1958	37
Op weg naar de plechtigheden in de kerk	38
Zondag 29 juni, de Eerste H.Mis	39
In het Willibrordusgebouw	40
De receptie	41
Foto's van de optredens	42
Parochieavonden	43
Feestfoto's	44
Het organisatie - en werkcomité	45
Het Ceciliakoor in actie	46
Lien Schelling: een bevlogen dirigente	47
Foto's Lien	48
Onderscheidingen	49
Sint Urbanus houdt eigen huisstijl	50
Pastoor Laan schrijft, eind 2002	51
Herinneringen van Wim Eijk	52
Herinneringen van Wim Eijk, vervolg	53
Veertig-uren-gebed	54
Bep Kolk vertelt uit het Rijke Roomse Leven	55
Noveengebed en mededelingen	56
Bronvermelding	57
Redactiegegevens	58

RIET GRIJM

Thuisdrecht

A. de K. 76.

Gesicht op de H.C. Kerk.

Wid. 1876. 76. 2. 100

Verkoop van de H.C. Kerk.

Allerbeste Duivendrechters!

Het meest markante gebouw van Duivendrecht in de buurt van de monumentale boerderijen en een beroemd eetcafé met een lange geschiedenis, is de 125-jaar oude St. Urbanuskerk. Stiekem noemen we dat buurtje al beschermd dorpsgezicht, omdat iedereen, dorpsbewoner of stationsgebruiker, het die aanduiding ten volle waard vindt.

In dit jubileumjaar van de "Dom van Duivendrecht" ligt het voor de hand een special samen te stellen. De kerkmeester, Pascal Kolk, verleende onmiddellijk bereidwillige medewerking, mede met het oog op het door de kerk uit te geven herdenkingsboek. De samenwerking resulteerde in een stortvloed van materiaal uit de diverse archieven. Tevens wist Bep Kolk ons veel te vertellen over het Rijke Roomse leven in ons dorp.

Pastoor Laan en bisschop Eijk van Groningen stelden hun goede herinneringen aan hun werk alhier op papier. Hun kennis, net als die van de heer A.J.Looyenga, kerk-en orgeldeskundige en J.H. van Tongeren, kerkdeskundige, is van groot belang om zoveel mogelijk over onze fraaie kerk en bijzondere pastorie aan de weet te komen.

Daarom willen we geen snipper van de verzamelde gegevens u onthouden. Het betekent, dat dit nummer een eerste deel is en een tweede volgt in augustus/september. Dat komt mooi uit. Op 22 augustus aanstaande zal er een processie gehouden worden ter ere van de jubilerende kerk en dat is op zich al een unieke plechtigheid.

Bovendien zal de kerk op de **Open Monumenten Dagen** in september open zijn voor een rondleiding.

Het leek ons beter de artikelen niet chronologisch, maar thematisch te ordenen. De meesten weten natuurlijk, dat voor de huidige kerk, er in Duivendrecht een middeleeuwse kapel en later een kerkje stond, met als laatste de zogenoemde waterstaatkerk uit 1843. De lokatie was eeuwenlang waar nu de pastorie staat. Pastorie en kerk bestonden in een combinatie. Bep weet zich nog te herinneren, dat er in de pastorie ook gekerkt werd in een ruimte, die nu nog bestaat, "de zaal" geheten. De oorspronkelijke vorm en de oude stenen muur zijn nu nog te zien, evenals de ronde ramen. U moet daarbij denken aan de schuilkerk "de Hoop" van Diemen. Een langwerpig gebouw met misschien een gaanderij voor de vrouwen boven. Minstens één rond raam liet het buitenlicht binnen bij het traplopen. Aldus deskundige VanTongeren.

Het kerkje had een torentje. Later, toen het huidige kerkgebouw verrees, is om kerkje en pastorie heen een gevel gebouwd in de stijl van Van Asselers ontwerp. Voortaan waren kerk en pastorie door een gang met elkaar verbonden. Grappig is te weten, dat naar aanleiding van de 47 meter hoge toren, die de Urbanuskerk te Ouderkerk kreeg in 1867, bouwpastoor Laurent besloot, dat in Duivendrecht zeker 2 torens moesten verrijzen. Twee kerkmeesters vonden dat te gek en stapten op. De pastoor zette door en zijn opvolger, pastoor Kaag, moest met toestemming van de bisschop uit de opbrengst van verkoop van boerderijen de schulden betalen. In die tijd werd trouwens nog eens expliciet vastgesteld, dat een kerkhof in Duivendrecht tot een onmogelijkheid behoort. De grond is te drassig en het veen verschuift bij grote trillingen. We zijn pastoor Laan, net als kerkmeester Gerard van der Maas en elke anderen, die hulp en support boden, dankbaar voor hun niet aflatende ijver de NS ervan te overtuigen spoorlijnen en station te verleggen. Op die manier zijn kerk en pastorie bewaard gebleven. Met toenemend kerkbezoek en de (kunst-)historische belangstelling is "onze St. Urbanuskerk" niet meer weg te denken.

Hier is een icoon van kerkelijke cultuur in een verstedelijkt landschap waar pastorie, boerderijen, eetcafé en weidegroen herinneringen oproepen aan hoe het geweest is.

DE HISTORIE IN JAARTALLEN (1)

1350

De katholieke gemeenschap is begonnen met een kapel.

1461

Paus Pius II geeft toestemming om er de Heilige Mis te celebreren.

1544

Er is al een kapel met huurders van land en boerderijen.

1587 – 1653

Tijdens de Hervorming, als er officieel geen kerken meer mogen bestaan, wordt de kapel bijna niet meer gebruikt. Nadat Holland was bevrijd van de Spanjaarden namen calvinistische regenten de macht over. Voor de katholieken had dit grote gevolgen. De nieuwe machthebbers, daartoe aangezet door fanatieke predikanten, verjoegen bisschoppen en priesters, pakten kerken af, hieven kloosters op en verboden de openbare uitoefening van de rooms-katholieke godsdienst. Daarna is er de 'Statie Duivendrecht': er is een priester met een apostolische missie. 'Rome' behandelde Holland als een missiegebied en sprak in officiële stukken van de 'Hollandse Zending'. De paus benoemde apostolische vicarissen, bestuurders die rechtstreeks op Rome terugvielen. De statie werd oogluikend toegestaan door de calvinistische machthebbers.

1673

Vanaf dit jaar zijn er doopinschrijvingen.

Eind 18^e eeuw

Er wordt gesproken van *een mooi zindelijk kerkje* en over een pastorie die *vrij aangenaam gelegen is*. De huidige preekstoel is waarschijnlijk uit dit kerkje afkomstig.

1843

Een "Waterstaatskerk" wordt gebouwd met een torentje van 4½ meter. Het ontwerp hiervoor moest door het Ministerie van Waterstaat goedgekeurd worden. Er moest in een speciale stijl gebouwd worden om subsidie te krijgen. In 1840 is men begonnen de Waterstaatkerk aan de huidige pastorie te bouwen. Toen de nieuwe kerk klaar was ging men de kerk voor een deel afbreken. Een derde deel is blijven staan en is nu het achterste deel van de pastorie. De breedte van de Waterstaatkerk is nog goed te zien. Aan het achterste deel bouwde men een serre.

Er werd een keuken aangebouwd en een gang om binnendoor de kerk te bereiken.

1853

Herstel van de Kerkelijke Hiërarchie.

In de nieuwe grondwet van 1798 kregen alle godsdiensten gelijke rechten en werd de scheiding van Kerk en staat ingevoerd. In 1848 volgde de vrijheid van vereniging. Dit alles maakte de weg vrij voor het herstel van het bisschoppelijke bestuur.

In maart 1853 herstelde Pius IX de bisschoppelijke hiërarchie. Er werden vijf bisdommen opgericht: het aartsbisdom Utrecht en de bisdommen Haarlem, 's-Hertogenbosch, Breda en Roermond.

1858

Duivendrecht is geen missiegebied meer en wordt tot parochie verheven door Mgr. van Vree
ROOMSCH KATHOLIEKE GEMEENTE VAN DEN HEILIGEN URBANUS DUIVENDRECHT.

Het duurde even omdat het gebied omschreven moest worden, vooral in onze parochie, want wij grensden aan de provincie en het bisdom Utrecht .

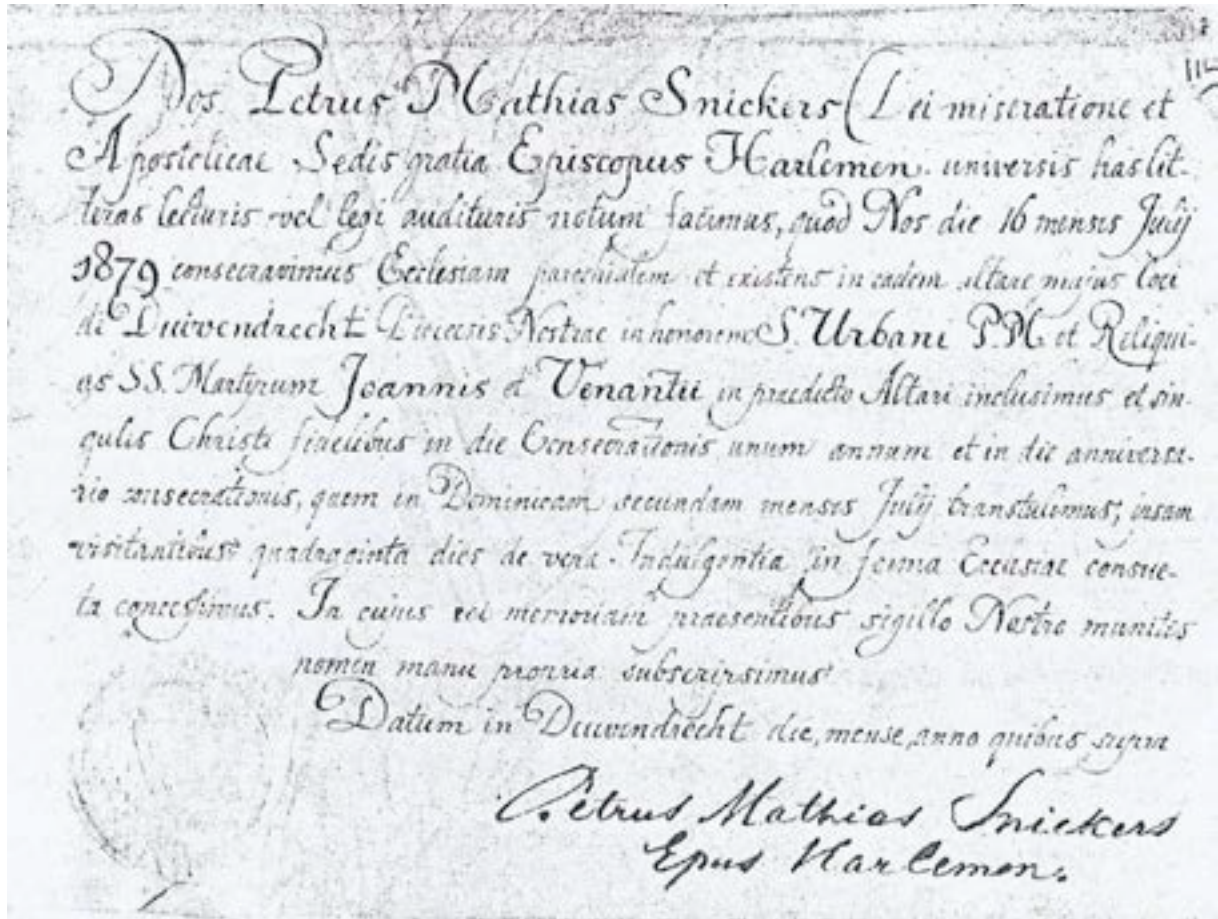
1878

In Ouderkerk was in 1867 een kerk met een toren van 47 meter gebouwd. In Duivendrecht wilde men over op twee torens. Dat ging niet zomaar. Twee van de vier kerkmeesters wilden dat niet en verdwenen. De eerste steen werd gelegd op 2 april.

De kerk is uit eigen middelen betaald.

AFLAAT bij de consecratie van de Sint Urbanuskerk

Een aflaat is een kerkelijke kwijtschelding van straf. Nu is het een verouderd begrip, dat berust op het onderscheid tussen de vergeving der zonden door de biecht en de daarvoor opgelegde straf. Die straf kon voor sommige zonden zeer zwaar uitvallen. Na verloop van tijd ging de kerk dergelijke straffen vervangen door aflaten, kwijtscheldingen, te verkrijgen door allerlei gebeds-of boetehandelingen. Het verlenen van aflaten is in de loop der eeuwen ontaard tot een soort handel die door de kerk officieel werd afgewezen.

Wij, Petrus Mathias Snickers, door de goedertierenheid van God en de gunst van de Apostolische Stoel, Bisschop van Haarlem maken aan allen, die deze brief zullen lezen of horen lezen bekend, dat wij op 16 juli 1879 de parochiekerk en het daar aanwezige hoofdaltaar van de plaats Duivendrecht gelegen in ons bisdom hebben gewijd ter ere van de H. Urbanus Paus en Martelaar, en dat wij de relikwieën van de HH Martelaren Joannes en Venantius in bovengenoemd Altaar hebben ingesloten en dat wij hebben verleend aan allen die in Christus geloven op de dag van de Consecratie een aflaat van één jaar en aan hen, die op de verjaardag van de consecratie, die wij hebben vastgelegd op de tweede zondag van Juli, de kerk bezoeken een aflaat van veertig dagen zoals gebruikelijk is bij de oprichting van een kerk. Ter herinnering hieraan hebben wij onder dit schrijven dat bekrachtigd is door ons zegel eigenhandig onze naam geschreven.

Gegeven te Duivendrecht op bovenvermelde dag, maand en jaar
Petrus Mathias Snickers
Bisschop van Haarlem

(vertaling: drs.A.Uitterhoeve)

DE HISTORIE IN JAARTALLEN (2)

1878

In het linkerportaal van de kerk, bij het klokkentouw staat op een steen deze inscriptie in het Latijn en het Nederlands te lezen:

Ter eere der Allerheiligste en ondeelbare Drieëenheid, onder aanroeping van de Allerzaligste en onbevleete Maagd Maria en van den Heiligen Urbanus Paus en martelaar Patroon is deze Kerk uit eigen middelen en uit bijdragen der Parochianen gebouwd waarvan de eerste steen is gelegd door A. van Engen op de 2 APRIL 1878

De volgende namen staan nog genoemd:

J. Laurent, Pastoor

Kerkmeesters: Ijs de Jong, J. Beukeboom, J. Krijgsman, G. v.d. Kroon

Th. Asseler, architect

1879

Consecratie van de kerk door monseigneur Snickers op 16 juli op de dag van Onze Lieve Vrouw van de berg Karmel; het kwam goed uit dat het in de zomer was omdat de kerk geen verwarming had. Door de lange dagen was het 's avonds lang licht voor het feest.

Pastoor Laurent betaalde de versieringen en de kerkraden. Maar zijn opvolger in

1888

Pastoor Kaag moest de schulden van de bouwpastoor betalen uit de publieke verkoop van boerderijen, juist nu de grondprijs laag was.

1913

De Sint Joannesschool voor jongens en meisjes tegenover de kerk wordt in gebruik genomen.

1952

Monseigneur Huibers is aanwezig bij de viering van het 300 jarig bestaan van de parochie.

1967

Er zijn nu geen kapelaans meer in de parochie.

Veel boerderijen en huizen werden gesloopt, het land werd opgespoten. Later worden nieuwe huizen gebouwd. Maar de kern van de parochie verdwijnt.

1969

Onderhandelingen over de aanleg van de metro tussen de pastoor en zijn kerkmeesters met de gemeente Amsterdam.

1974

Pastoor Laan ziet de plannen van de NS voor 2011 met lijnen dwars door de pastorie.

1983

J. Kolk was 41 jaar kerkmeester.

1988

De NS wil 3 miljoen gulden geven voor kerk, pastorie en grond. De verzekerde waarde van het geheel bedroeg 6 miljoen gulden. Er moest zwaar onderhandeld worden, maar de NS hield rekening met de wensen van de pastoor en hield woord: Het kerkgebouw bleef gespaard.

1993

Het ultramoderne station Duivendrecht wordt geopend door Koningin Beatrix op 23 mei.

De kerk is voor gelovigen uit de omgeving met openbaar vervoer goed bereikbaar.

2000

Pastoor Laan met emeritaat.

2000-2002

Kapelaan Versteeg parochiegeestelijke.

2003

Plannen van het bisdom om parochies te clusteren.

De Duivendrechtse Dom, zijn architect en zijn betekenis

Van grote afstand is hij te zien: de Dom van Duivendrecht, als centrum van het oude dorp en als oriëntatiepunt voor de reizigers die in zo grote getale het station Duivendrecht passeren.

De kerk is niet het eerste godshuis ter plekke. Zij verving een kerk uit 1840, die onder één dak lag met de pastorie en was ontworpen door de waterstaatsopzichter H.H. Dansdorp, Dit gebouw verving op zijn beurt weer een schuilkerk. De huidige kerk is gebouwd naar plannen van Theodorus Asseler; de aanbesteding vond plaats op 28 december 1877 voor f.63.999,99; de eerste steen werd gelegd op 12 maart 1878 en de consecratie vond plaats op 16 juli 1879.

Beschrijving

De kerk is een eenbeukige neoromaanse kruiskerk met twee torens. Het schip omvat drie traveeën, dan volgen een kruising met vrij ondiepe transeptarmen en een koor bestaande uit één ondiepe travee en een smallere halfronde absis.

De façade heeft in haar middendeel een portaal met frontaal en daarboven een raampartij, bestaande uit een galerij en een rozet met stenen vulling waarin een achtpas (in het midden) en drie-en vierpassen zijn uitgespaard. Daarboven een klimmend boogfries, van gele baksteen.

De torens, die zijn voorzien van frontalen, bevatten elk vier geledingen. De eerste en vierde zijn bij beide torens verschillend. In de eerste geleding van de rechter toren is de trap zichtbaar gemaakt; bij de linker toren zijn drie rondboogvensters aangebracht. De bij beide torens identieke tweede geledingen bevatten door een rondboogfries afgesloten spaarvelden waarin twee schuin boven elkaar geplaatste rondboogvensters. In de derde geleding bevinden zich rechthoekige inkassingen met eveneens rechthoekige vensters. Bij de vierde geleding van beide torens zijn de verschillen opvallend. Bij de linker toren vormt de vierde geleding één geheel met de torenfrontaal, die is voorzien van een klimmend boogfries. Bij de rechter toren is tussen de geleding en de eigenlijke frontaal een horizontale lijst met boogfries aangebracht, terwijl de eigenlijke frontalen met ronde nissen zijn versierd. De linker toren heeft in deze geleding een brede rondboognis waarin twee galmgaten en een wijzerplaat, de rechter twee rondboogvensters.

De verschillende vormgeving van beide torens zou kunnen wijzen op invloed van de befaamde architect P.J.H. Cuypers (1827-1921), die verscheidene kerken ontwierp met twee torens, die nooit identiek zijn.

De ramen van het schip bestaan uit twee rondboogvensters waarboven een groot rozet met vierpassen. In de kopgevels van de transeptarmen bevinden zich rozetten van hetzelfde model als in de voorgevel. In de zijgevels van het transept ziet men rozetten met staande vierpassen. De vensters in de koortravee hebben hetzelfde model, maar dan met liggende vierpassen. In de absis zijn rondboogvensters te zien. Schip en transept worden inwendig overdekt door houten tongewelven. In de kruising is een gestuct kruisribgewelf, in de absis is een gestuct halfrond gewelf. Op de gordelbogen van het schip zijn vierkante met bloemmotieven versierde elementen aangebracht. Verder

Roosendaal

Warmenhuizen

IJpendam

Duivendrecht

ziet men in de gewelven rozetten met vierpassen. De zuilen hebben versierde kapitelen met voluten, palmetten en ander bladwerk. Het neoromaanse hoogaltaar stamt uit de bouwtijd en bevat reliëfs van het Laatste Avondmaal en de Bruiloft te Cana. Het Maria-altaar en het Jozefaltaar dateren waarschijnlijk ook uit de bouwtijd. In schip en transept gedeeltelijk oorspronkelijke grisailleramen, gesigineerd F. Nicolas. In het benedendeel van de schipramen voorstellingen uit later tijd. De koorramen dateren waarschijnlijk uit de bouwtijd: de voorstellingen zijn, van links naar rechts, St. Laurentius, St. Urbanus, de Kruisiging van Christus, St. Blasius en St. Willibrordus. Zij bevatten geen signatuur. Verder bezit de kerk een fraaie rococo preekstoel uit de voormalige schuilkerk. De staties stammen vermoedelijk uit het atelier Cuypers.

De pastorie dateert uit 1840; het achterstuk ervan is nog een deel van de voormalige kerk, die immers met de pastorie onder één dak lag. Bij de bouw van de huidige kerk werd de pastorie, na de sloop van het grootste deel van de oude kerk, door Asseler verbouwd en van een nieuwe voorgevel voorzien. Deze sluit aan bij de bouwtrant van de kerk. Zij bezit een iets uitspringende middenrisaliet met topgevel met rozet, terwijl de hoeken worden gemarkeerd door muurverzwaringen met ezelsruggen. Het interieur heeft zijn huidige vorm gekregen bij de verbouwing door Asseler. Het bevat enige fraaie stucplafonds en is opvallend gaaf bewaard gebleven.

De architect Theodorus Asseler

Theodorus Asseler werd geboren op 12 maart 1823 te Aarlanderveen als zoon van Engelbert Asseler en Maria Kaag en overleed te Amsterdam op 27 december 1879. Zijn opleiding tot bouwkundige kreeg hij bij zijn oom, Theodorus Molkenboer (1796-1863), voor wie hij een aantal bouwprojecten als opzichter leidde. Als zelfstandig architect komen wij hem voor het eerst tegen in 1863 bij de vergroting van het uit 1836 daterende katholieke kerkje in Haarlemmerliede. Van meer belang is een niet uitgevoerd ontwerp uit 1864 voor een katholieke kerk in Waddinxveen, een nog zuiver neoclassicistisch ontwerp. Het neoclassicisme gaat bij hem geleidelijk over in een soort rondboogstijl, zoals bijvoorbeeld in de St. Johannes te Kudelstaart (1869), die van binnen echter nog volkomen neoclassicistisch is.

Al vroeg begint hij met de neogotiek. Zijn eerste ontwerp in deze trant dateert uit 1865 en was bestemd voor de St. Laurentius te Voorschoten; het gebouw vertoont een sterke invloed van het werk van Molkenboer. Een vrij zelfstandig werkstuk is de toren met zijn achtkantige bovenbouw met wimbergen. Andere neogotische kerken van zijn hand zijn de St. Nicolaas te Nieuwveen (1866), de helaas gesloopte St. Jacobus te Akersloot (1867) en de St. Willibrordus te 's-Heerenhoek (1872).

In 1870 ontwerpt Asseler zijn eerste kerk in neoromaanse vormen, de inmiddels gesloopte St. Michaël in Hazerswoude-Rijndijk. Van meer belang is de Redemptoristenkerk in Roosendaal uit 1872, met haar twee torens die een vertaling in romaanse vormen te zien geven van de toren in Voorschoten. De Roosendaalse kerk werd overigens vergroot in 1907 door P.J.H. Cuypers. Uit de detaillering van het interieur, met zijn typerende vroegromaanse dobbelsteenkapitelen, blijkt dat Asseler zich vrij intensief in de romaanse vormtaal moet hebben verdiept.

Jacob Olie 1893

Jacob Olie 1891

In latere werken geeft hij in de detaillering de voorkeur aan een rijkere variant van het romaans, met name kapitelen, raamvormen, waarbij hij het nodige heeft ontleend aan het werk van de architect H.J. van den Brink (1816-1883), met name diens St. Janskerk in Uithoorn (1866-1869). Men ziet nu rijkere kapitelen en dikwijls rozetramen in de middenbeuk. Voorbeelden zijn Bovenkarspel, St. Jan (1872, gesloopt), St. Ursula, Warmenhuizen (1872) en Den Helder, O.L. Vrouw (1874) De St. Urbanuskerk in Duivendrecht is van deze latere neoromaanse werken van Asseler het onbetwistbare hoogtepunt.

Betekenis

Het neoromaans in Nederland heeft minder de aandacht gekregen dan de neogotiek, die in quantitatief opzicht ook belangrijker was. In het neoromaans in Nederland zijn in hoofdzaak twee richtingen te onderscheiden: de zuidelijke, waaraan de namen zijn verbonden van Karl (Charles) Weber (1820-1908) en enige Cuypers-adepten, zoals bijvoorbeeld Bolsius, en de noordelijke, waartoe Asseler is te rekenen. Deze richting in het neoromaans werd geïnitieerd door Herman Jan van den Brink (1816-1883); met name kunnen worden genoemd diens seminarie in Rijsenburg (gesloopt!) en de nog bestaande St. Bavo te Oud Ade (1868) en St. Jan te Uithoorn (1866-1869). Uit Asselers gebouwen blijkt duidelijk dat hij Van den Brinks werk heeft gekend en er elementen van heeft overgenomen. Asseler heeft op zijn beurt weer grote invloed gehad op de architect A.C. Bleijs (1842-1912), wiens belangwekkende neoromaanse kerken (onder meer Assendelft (1887), Kethel (1890) en Obdam (1872) zonder Asseler niet denkbaar zijn. Bleijs heeft op zijn beurt met zijn neoromaanse kerken weer een grote invloed uitgeoefend op zijn leerling Jan Stuyt (1868-1934), die in de vroege twintigste eeuw tal van romaans geïnspireerde kerken tot stand heeft gebracht.

Asseler neemt in de ontwikkeling van het Nederlandse neoromaans een sleutelpositie in. Zijn eerste grote neoromaanse kerk, in Roosendaal, is gedeeltelijk geïnspireerd door het sobere vroege romaans. De kerk in Duivendrecht vertegenwoordigt meer het rijkere neoromaans. Het is in de ontwikkeling van het Nederlandse neoromaans een sleutelmonument dat volkomen ten onrechte niet van rijkswege is beschermd. Het valt te hopen dat dit verzuim spoedig zal worden verholpen.

Arjen Looyenga

Literatuur

Kalf, Jan, *De katholieke kerken in Nederland: dat is de tegenwoordige staat dier kerken met hunne meubeling en versiering beschreven en afgebeeld*. Amsterdam, 1906-[1914], 308.

Loos, J.C. van der, 'Duivendrecht', *Bijdragen Bisdom Haarlem* 38(1918), 58-90.

Rosenberg, H.P.R. *De 19de-eeuwse kerkelijke bouwkunst in Nederland*. Den Haag, 1972, 124.

DUIVENDRECHT. R. Kath. Kerk.

Uitg. E. Fakkeldij. Sigaren Magazijn. Duivendrecht

Maart 2004 Foto: Hans Quirijnen

NB Dit artikel is een bewerking van de waardestelling door schrijver dezes opgesteld, ter begeleiding van de aanvraag tot aanwijzing van de Duivendrechtse kerk tot rijksmonument. Arjen Looyenga bereidt een studie voor over Asseler, waaruit in het bovenstaande al een en ander kon worden medegedeeld.

Dat de Duivendrechtse kerk nog niet de status van rijksmonument bezit, moet volgens hem toegeschreven worden aan de omstandigheid dat het oeuvre van Asseler tot nu toe slecht bekend is. Uit de studie van Looyenga blijkt duidelijk dat de kerk van Duivendrecht in Asselers werk een belangrijke plaats inneemt, terwijl zij tevens één van de voornaamste vertegenwoordigers is van het Nederlandse in de bouwtijd relatief ongebruikelijke neoromaans.

Dr. Arjen Looyenga is voorzitter van de afdeling Amsterdam van het Cuypersgenootschap.

Het Cuypersgenootschap, opgericht in 1984, is een vereniging tot behoud van 19de en vroeg 20ste-eeuws cultuurgoed.

Begrippenlijst

Absis: halfronde of veelhoekige afsluiting van het koor, het schip of een zijbeuk.

Boogfries: reeks gemetselde blinde bogen.

Frontaal: zie wimberg.

Galmgat: smalle opening in de muur van een toren ter hoogte van de klokken, waarin schuin geplaatste galmborden het geluid van de luidende klokken naar buiten leiden.

Kapiteel: bekroning van een zuil, pijler of pilaster, vaak voorzien van beeldhouwwerk.

Koor: rond of veelhoekig gedeelte aan het uiteinde van een kerk, bestemd voor het hoofdaltaar.

Liseen: verticale muurverzwaring.

Middenrisaliet: vooruitspringende middenpartij van een gevel. Hier bevindt zich meestal de ingangspartij.

Neoclassicisme: tegen het einde van de achttiende eeuw opgekomen stijl, geïnspireerd op de klassieke Griekse en Romeinse vormen.

Rococo: decoratiestijl in bouwkunst en toegepaste kunsten, ook wel als Lodewijk XV aangeduid. Afkomstig uit Frankrijk, in Nederland toegepast tussen ca 1740 en 1780. Kenmerkend zijn asymmetrische vormen met elementen die aan zeeschuim en schelpen doen denken.

Roosvenster: rondvenster, veelal voorzien van maaswerk.

Schip: hoofdruimte van een kerk, waarbij zich het koor aansluit.

Spaarveld: ondiepe, meestal vrij brede nis.

Transept: dwarsschip.

Travee: bij een kerk veelal een ruimteonderdeel overdekt door één gewelfveld.

Voluut: spiraal - of krulvormige versiering, onder andere bij een kapiteel.

Wimberg: driehoekige siergevel, meestal boven een venster of portaal. Typerend voor de gotiek. Bij andere stijlen spreekt men eerder van een frontaal.

123 ST. URBANUSLIED

1. Hoor, heil'ge paus en martelaar,
Urbanus, uw beschermelingen
Voor 't u ter eer gesticht altaar
In God verheugd uw lof bezingen;
Zie uit uw glorie bij den Heer)
Goedgunstig op uw kudde neer.) bis
2. Gij hebt op aarde Christus' Kerk
Bestuurd, behoed in rust en vrede;
Voltooi aan ons uw heilig werk
En deel ons van uw rijkdom mede;
Help herder, ons door uw gebed)
Bewaar uw schaapstal onverlet.) bis
3. Wij hebben van uw woord geleerd
Blijmoedig God ter eer te geven;
En van uw voorbeeld, ongedeerd
Door pijn en dood voor Hem te leven
Geleid dan onze zielen voort)
Tot in de eeuw'ge hemelpoort.) bis

25 MEI : SINT URBANUS

1. Als 't op Sint Filippus regent,
is de oogst gezegend.
6. Een landman trouw aan de mode,
mist met Sint Jan zijn pels nog node.
13. Is met Servaas geen rijm te zien,
zal Bonifaas geen sneeuw ons bien.
14. Voor nachtvorst is men niet beschermd,
tot Sint Bonfaas zich over ons ontfermt.
18. IJsheiligen hebben harde koppen.
21. Pancras, Servaas en Bonifaas,
zij geven vorst en ijs helaas.
- 25. Sint Urbanus en de zon,
wijn in de ton.**

In Limburg wordt de pioen die in mei/juni bloeit, ook wel "**sint - urbanusroos**" genoemd.

De schutterijen vieren **Urbanus** als hun Beschermheilige

Dan is er nog een legende: Urbanus zou geschreven hebben dat kelken e.d. van zilver moesten zijn. En uit de kelk komt de miswijn. Die wordt verbouwd door wijnboeren en zo werd Urbanus beschermheer van de wijnbouw. Helemaal omdat omstreeks **25 mei** ook **de wijnstok gaat bloeien**

Het boek van de ambachten

‘Adelise, vertel ons, hoeveel jaargetijden zijn er?’

‘Vier.’

‘Welke zijn dat?’

‘Lente, zomer, winter, herfst.’

‘Wanneer begint de lente?’

‘Die begint op Sint-Pieter [22 februari], in de sprokkelmaand.’

‘Wanneer begint de zomer?’

‘Op Sint-Urbanus, dat is op 25 mei.’

‘Wanneer begint de herfst?’

‘Op Sint-Simforiaan, dat is op 22 augustus.’

‘Wanneer begint de winter?’

‘Op Sint-Clement, op 23 november.’

HEILIGE URBANUS, Paus en Martelaar (222-230)

Tijdens het pontificaat van Urbanus I genoot de H.Kerk rust. Keizer Alexander Severus liet de bestaande vervolgingsdecreten niet uitvoeren. Na een zegenrijk pontificaat van acht jaren stierf Urbanus. De H.Urbanus heeft velen bekeerd, velen tot de marteldood voorbereid, velen (o.a. Valerianus, broeder van de H.Cecilia) gedoopt. Hij is door Tiburtius, de broeder van Valerianus, in het Coemeterium Praetextati bijgezet.

Waarom Urbanuskerken juist en alleen in onze regio?

De Heren van Aemstel, met als meest beroemde en beruchte de Gijsbrecht van Aemstel als betrokkene bij de moord op Floris V in 1296, waren ministerialen(= dienstmannen) van de bisschop van Utrecht.Zij hadden geen adellijke status. Om zichzelf belangrijker te maken verbonden zij zich met de Heilige Urbanus. Immers, deze bisschop van Rome, pas in latere eeuwen de aanduiding Paus, deed veel voor de Romeinse adel en bevorderde de groei en de aanplant van de wijnstok.Dat paste de Heren van Aemstel. Zo kregen zij een schijn van adeldom en de wijn was goed voor kerkelijke plechtigheden.De dure wijn moest van verre komen naar onze wijnstokloze streken en zo kon verklaard worden waarom er altijd weer inkomsten nodig waren voor de door hun beschermde kerk in dit gebied.Bovendien waren een paar familieleden met paus Urbanus II(1088-1099) ter kruisvaart gegaan.

Bovenkerk

Ouderkerk a/d Amstel

RONDJE LANGS DE VIER URBANUSKERKEN IN DE REGIO

Sint Urbanuskerk – Bovenkerk: De Grootste

De hoge, ranke zeskantige toren met omgang valt meteen op.

De ligging aan de Amstelveense Poel is een unieke locatie voor het statige bouwwerk. De kerk heeft prachtige bakstenen gewelven en oogt wat donker. In het begin van de 20^e eeuw zijn alle glazen ramen door glas – in – lood vervangen.

De parochie bestaat sinds 1275. Op de plaats van de huidige kerk stond voorheen een kapel die was opgedragen aan de Heilige Maagd Maria. In het begin van 1600 waren er twee kerkjes zuidelijk van Amstelveen voor de rooms-katholieke eredienst in gebruik. Dit waren de Bovenkerk aan de Bovenkerkerweg en de Benedenkerk aan de Legmeerdijk. In 1805 werd een nieuwe parochiekerk gebouwd op de hoek van de F-landweg en de Noorddammerlaan. Deze werd uiteindelijk gesloopt en in 1875 werd de huidige St. Urbanuskerk gebouwd. Op 20 augustus 1888 was de bouw van de kerk klaar en vond de inwijding plaats. De kerk is gelegen aan de Noorddammerlaan in Bovenkerk en gebouwd door Dr P.J.H. Cuypers. De foto is van 1930. Het interieur van de kerk heeft veel geleden onder de vernieuwingen van de jaren '60 en '70. Veel onderdelen staan niet meer op hun oorspronkelijke plaats of zijn verdwenen. Grote delen van de binnenmuren zijn witgepleisterd, er is een nieuw altaar gebouwd en de oorspronkelijke kerkbanken zijn door modernere vervangen.

Van de twee grote beelden op het hoofdaltaar is een Sint Urbanus en de andere Sint Willibrordus. Samen representatief voor het geloof: Willibrord als stichter van het christendom in Nederland en Urbanus als vervolgde paus en naamgever van de kerk.

Sint Urbanuskerk – Ouderkerk: De Oudste

Met zijn torenspits van ruim 50 meter is de kerk een markant en silhouetbepalend element van het dorp Ouderkerk. De kerk heeft een plattegrondsvorm van een kruiskerk, is 39 meter lang en 25 meter breed en heeft een houten tongewelf.

De kerk is zeer representatief voor het werk van de architect Pierre Cuypers (1827 – 1921) met zijn Neo-gotische bouwstijl, het gebruik van baksteen en de fraaie spitstoelopende glas – in – lood ramen.

Bijzonder is de driedeling van de muur, het triforium. Boven de grote pilaren en bogen in het middenschip is een tweede galerij met zuilen en bogen. Pas daarboven begint de raampartij. Deze driedeling is bekend bij klassieke gotische kathedralen van de 11^e en 12^e eeuw.

De glas – in – loodramen in het priesterkoor zijn van Frans Nicolas, die in 1855 een glasetelier in Roermond stichtte. Nicolas voorzag vele Cuyperskerken van zijn glaskunst.

Traditie getrouw werd een kerk door Cuypers opgeleverd waarbij slechts de belangrijkste vensters van glas – in – loodvoorstellingen waren voorzien. In latere jaren werden de andere ramen van voorstellingen voorzien door schenkingen van parochianen.

In Ouderkerk is het daar niet meer van gekomen; beide grote roosvensters in de transepten hebben hun neutrale witte glas behouden.

Sint Urbanus is samen met Leonardus van Veghel (1527- 1572), een van de Martelaren van Gorcum terug te vinden in het hoofdaltaar.

Nes a/d Amstel

Duivendrecht

Sint Urbanuskerk – Nes a/d Amstel: De Eerste van Jos Cuypers

Bij de inwijding van de kerk in 1891 zijn gezanten van de bisschop van Haarlem aanwezig en zij zijn sterk onder de indruk van het werk van de jonge architect. Naar aanleiding van het ontwerp voor de Nesser Urbanus krijgt Cuypers (1861 – 1947) opdracht voor zijn latere ontwerp van de kathedrale basiliek van Sint Bavo in Haarlem.

Tot in de wijde en nog steeds open omgeving bepaalt de kerk met de vierkante toren het silhouet van Nes aan de Amstel.

Het, nog steeds bijna originele, interieur valt op door het kleurgebruik, de fraaie glas – in – loodramen, de motieven op de vloer en de prachtige kruiswegstaties van gebakken en geglazuurde tegels. De decoratieve, gekleurde bakstenen bandversieringen accentueren de bogen en ramen in de kerk.

De entree naar de kerk is bijzonder; omdat Jos Cuypers net als zijn vader Pierre het priesterkoor op het oosten heeft gericht (daar waar Jeruzalem ligt en daar waar de zon, het Licht, opkomt), moet je eerst langs de kerk gaan om aan de “achterkant” binnen te gaan.

Deze kerk is een sterk voorbeeld van wat Pierre Cuypers noemde: één ziel, een harmonisch geheel van gebouw en aankleding, waarbij alle kunsten (architectuur, beeldhouwkunst en schilderkunst) met elkaar samen gaan.

Net als in Ouderkerk aan de Amstel heeft de kerk een houten tongewelf, net als in Bovenkerk bevat het rechtertransept een groot glas – in – loodraam met een voorstelling van de Martelaren van Gorkum.

Sint Urbanuskerk – Duivendrecht: de Vergeten Vierde

Met zijn twee kerktorens is de neo-romaanse kerk uit 1878 hét herkenningspunt van Duivendrecht. De bijnaam voor de kerk is vanwege die twee torens de “Dom van Duivendrecht” Op 16 juli is het 125 jaar geleden dat de kerk van architect Theodorus Asseler ingewijd werd. De katholieke gemeenschap is begonnen met een kapel in 1350.

Op een steen in de linkerhal is te lezen dat het huidige kerkgebouw binnen een jaar gebouwd is en geheel uit eigen middelen werd betaald.

De preekstoel is ouder dan het gebouw en waarschijnlijk afkomstig uit het vorige kerkje.

De ornamenten van de preekstoel benaderen de rococostijl en zijn gemaakt tussen 1740-1750.

Het mooie hoogaltaar is uit de bouwtijd. Alle muren hebben gebrandschilderde ramen.

In de houten communiebanken zijn afbeeldingen van de wonderbare broodvermenigvuldiging te zien en van de Emmaüsgangers

De kerk heeft een orgel van de firma Pels uit Alkmaar en het is een van de weinige orgels van Pels in Nederland die nog op zijn oorspronkelijke plek staat.

Pastoor Laan heeft in de tachtiger jaren van de vorige eeuw een aanhoudende strijd gevoerd om de kerk en de pastorie te behouden en niet te offeren aan de bouwplannen van de NS.

Op de Open MonumentenDagen, zaterdag 10 en zondag 11 september 2004 is het mogelijk om de Sint Urbanus van Duivendrecht te bezoeken. De openingstijden vindt U in de Amstelgids en op de website van de gemeente en van de dorpsraad.

Tijdens het monumentenweekend in september 2003 voerde een fietstocht van 24 kilometer langs de drie Urbanuskerken. Bij dit “Rondje Urbanus” heeft de organisatie vergeten de vierde Sint Urbanuskerk in de regio, die uit Duivendrecht, op te nemen.

Dit jaar waarin het 125- jarig bestaan van het kerkgebouw groots gevierd wordt krijgt en verdient de Dom van Duivendrecht alle aandacht. De rooms - katholieke kerk herbergt een levende parochie, het statige gebouw domineert het laatste stukje dorpsbeeld en is heel geliefd bij de Duivendrechtse en bij de talloze trein - en metroreizigers, die er dagelijks langs gaan.

Wij dedden reeds mede dat op Zaterdag 14 dezer de feestelijkheden van het Jubileum waren ingezet; de Pastoor werd des avonds door een stoet van wel vijftig bruidjes van de Pastorie naar de prachtig versierde kerk geleid. Bij het binnenkomen werd een Welkomstlied gezongen en onder het Lot werd een openingswoord gesproken door Kapelaan Wanna. Na deze plechtigheid bracht het Fanfarecorps St. Gregorius den Pastoor een serenade. Het voorplein der kerk was ook keurig versierd met fraaie bloemen en kerkelijke vlaggen. Den Gaaron volgenden Zondag werd de Pastoor weder feestelijk de kerk binnengeleid, onder het zingen van een feestlied; de feest-predicatie werd gehouden door Kapelaan Weiling.

Op Donderdagavond 19 dezer hield de Pastoor receptie in het fraai versierde St. Willebrordus-gebouw. De leider van den avond was de Wetouder S. van Dijk, die in een hartelijk welkomstwoord o.m. getuigde van de grote sympathie en liefde die de parochianen den Pastoor toedragen. Na een lied van het Dameskoor kreeg een der oudste parochianen, de heer J. Buys, het woord. Spreker belichtte de 40-jarige ambtsbediening van den Pastoor, o.m. den bouw van de kerk te Rotterdam, welke hij het „Levensmonument“ van den Pastoor noemde. De heer Buys sprak namens de Parochie zijn grote voldoening uit voor al hetgeen de jubilaris voor de parochianen heeft gedaan, voor het

grote voorbeeld van naastenliefde en huldigde den Pastoor als een human mens. Spreker bood, namens de parochianen, drie fraaie altaarloopers aan en wenste Z.Eerw. toe nog vele jaren in zijn parochie te mogen arbeiden.

Hierna volgde een feestlied, gedeclameerd door Mevr. van der Meer, waarna de Burgemeester Mr. K. Boelens, den jubilaris toesprak.

U hebt, zeide Z.Edelachtb., overal zegen gebracht en u zijt uw parochianen een lichtend voorbeeld van zelfopoffering en naastenliefde geweest. Als jongeman was u een vurig Kapelaan, op rijper leeftijd hebt u in Rotterdam uw levenswerk gesticht en thans zijt u reeds bijna 20 jaren Pastoor te Duvendrecht. Spreker bracht als vertegenwoordiger der gemeente Ouder-Amstel zijn eerbiedige hulde en dank voor wat Z.Eerw. in het belang der Parochie heeft gedaan.

A.H.W. Kaag

?

J. Röben

H.C. van de Boom

Met dankbaarheid delen de heer en mevrouw van Dijk-van der Knaap U mede, dat hun zoon Han, reguliere kanunnik van St. Jan van Lateranen, op 31 mei 1958, in de kapel van het groot-seminarie te Hoeven, uit handen van Mgr. Jos. Baeten, bisschop van Breda, de

H. Priesterwijding

zal ontvangen.

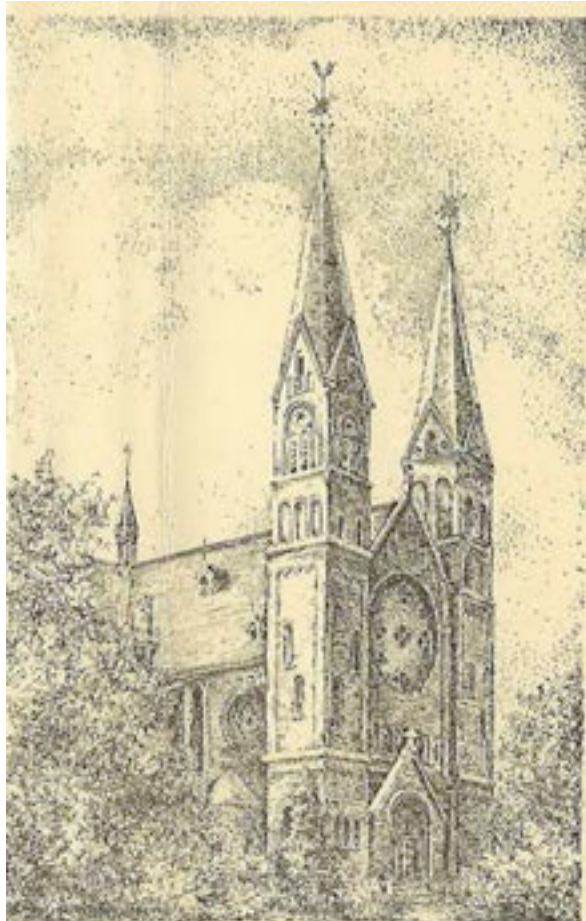
Op 29 juni 1958 zal hij om 9 uur in de parochiekerk te Duivendrecht zijn eerste plechtige H. Mis opdragen.

In deze dagen van voorbereiding vragen wij U, hem in Uw gebeden te willen gedenken.

Duivendrecht, Meidoornstraat 1

Receptie:

29 juni 1958 van 2.00-3.30 uur, in het St. Willibrordusgebouw te Duivendrecht.

Programma

van de
feestelijkheden
rond de eerste

PLECHTIGE H. MIS

van onze Parochie-zoon
de Weleerwaarde Heer

dom. J. H. van DIJK c.r.l.

Zaterdag 28 juni

6.00 uur: Ontvangst van de neomist aan het Clarissen-klooster

6.05 uur: Defilé van Fanfare-corps St Gregorius
Bruidjes
Diverse Jeugdverenigingen in uniform met vlaggen
Ruiter escorte

6.20 uur: Feestelijke intocht

6.50 uur: Aankomst op het kerkplein.
Hier stellen de neomist, zijn ouders en verdere familie zich op, omringd door bruidjes, verenigingen, organisatie's en overige parochianen volgens tevoren vastgesteld plan.

Het is belangrijk dat iedereen zich houdt aan de aanwijzingen van de aanwezige ordecommissarissen, herkenbaar aan geel/witte corsage op de borst.

6.55 uur: spreekt de Zeereerwaarde Heer Pastoor H.P.J. Figelet vanaf de kerk-trappen de neomist toe.

7.00 uur: komt de priester met assistenten en misdienaars vanuit de pastorie de kerk achter binnen begeeft zich door het middenpad naar het altaar en begint het plechtig lof, waaronder gezongen wordt:

Jubilate Deo van Orlando di Lasso
O Salutaris Hostia van G. F. Anerio
Salve Regina van H. Strategier

Na het lof gaat Pater van Dijk begeleid door bruidjes naar huis.

Zondag 29 juni

2.00 uur: **RECEPTIE**
in het St. Willibrordusgebouw.

Indeling:

- 1 Zangkoor
- 2 Korte inleiding
- 3 1e Spreker de Zeereerwaarde Heer Pastoor H. P. J. Figelet
- 4 Zangkoor
- 5 2e Spreker de Edelachtbare Heer Burgemeester Mr F. J. J. M. Boelens
- 6 Declamatie door mevr. R. Vermeulen-Vogelenzang
- 7 Aanbieding parochie-cadeau
- 8 Felicitatie kleuter- en leerschool
- 9 Gelegenheid tot persoonlijk feliciteren voor alle parochianen.

In verband met de te verwachten grote drukte zullen alleen stoelen worden gereserveerd voor de familie van Dijk en voor speciale genodigden, door het overige deel van de zaal als staanplaatsen te gebruiken kunnen we zoveel mogelijk parochianen tevreden stellen.

4.00 uur: Plechtig danklof.

Maandag 30 juni en dinsdag 1 juli

Parochie avonden

Door de spontane wijze waarop de K.A.B. ons het St. Willibrordusgebouw ook hiervoor gratis ter beschikking stelde zijn wij in staat 2 parochie-avonden te organiseren.

Medewerkenden zijn:

Fanfare-corps „St Gregorius”
Gidsen
Kabouters
Welpen
Zangkoor
School
Gymnastiek vereniging D.O.S.

Uitgenodigd worden:

maandag 30 juni de bewoners van Rijksstraatweg **even nummers** met aangrenzende of parallel lopende straten.

dinsdag 1 juli de bewoners van de **oneven nummers** van de Rijksstraatweg met aangrenzende of parallel lopende straten.

De bewoners van de polder kunnen dan vrijelijk kiezen welke avond, omdat voor vele hunner werkzaamheden (b.v. hooibouw) geen tevoren vastgestelde avond mogelijk maken.

Algemene verzoeken

Steekt zaterdag vanaf 5 uur en zondags de gehele dag tot zonsondergang de vlag uit (zo mogelijk met geel/witte wimpel.)

Wanneer U zaterdagavond met de optocht wilt medelopen doet U dit dan achter het ruiter-escorte en niet naast de sloot.

Bid dezer dagen extra voor de jonge priester in het bijzonder in de H. Mis en bij de algemene H. Communie

De kerk zal dezer dagen vol zijn, dat geeft gemakkelijk aanleiding tot kleine storingen. Voorkom dit door een waardig gedrag. Bedenk steeds: ik ben in de kerk, geeft geen ergens aan de mogelijke niet-katholieken die dan in de kerk kunnen zijn.

Houdt U stipt aan **alle** aanwijzingen van de H.H. ordecommissarissen zij offeren hun tijd om alles zo goed mogelijk te doen verlopen zonder Uw **volledige** medewerking gaat het echter niet.

Wij danken U bij voorbaat.

Het organisatie-comité

Pastoor H. P. J. Figelet, Ere voorzitter
C. van Wijk, voorzitter
Mev. A. Mcl. secretaresse
G. Cornelissen, penningmeester
C. de Jong, vice voorzitter
C. Bishaar, vice secretaris
P. Boomars, vice penningmeester

Het werk-comité

dames:	heren:
D. Berger	G. Boukeboom
A. Ecn	F. Dijkman
C. Ecn	E. Fakkeldij
J. Mol	B. Fakkeldij
M. v.d. Water	J. Kroese
	A. Schelling
	J. Schelling
	N. Steur
	A. ten Velden

Lien met organiste Aida v.d. Brake

Lien Schelling: bevlogen dirigente van het Ceciliakoor

Toen Lien (geb.1914) als klein kind naar de parochiekerk ging genoot zij van het koor dat alleen uit mannen bestond. Zij herinnert zich dat de familie Bart, vader en de jongens Piet en Jo jarenlang gezongen hebben tijdens de Hoogmis. De dirigent, Theo Ettema was een beroepsmusicus. Met pastoor Röben gingen de koorleden een keer per jaar een dagje uit. Met de kerstviering was er ook een jongenskoor, omdat er dan drie missen waren.

Lien “deed” de mulo en de kweekschool in Steenwijkerwold en haalde diverse aktes, waaronder de hoofdaktes. In die tijd was ze weinig thuis in Duivendrecht. Later in de missie in Nieuw-Guinea raakte ze gewend om overal inzetbaar te zijn. Als je onderwijzeres was en ook nog goed zingen kon dan verzorgde je bij festiviteiten de muziek en leidde je het koor.

Vlak voor de oorlog ging Ettema weg en werd opgevolgd door de roodharige Jos ten Velde, die naast het koor van de kerk ook een “werelds” koor dirigeerde.

Terug uit Nieuw-Guinea kwam Lien in 1963 bij het Ceciliakoor. Er waren toen al een paar dames aan het mannenkoor toegevoegd, zoals Corrie Priemus, To van Dijk, Marietje Fakkeldij en Ans de Nijn. De repetities waren in het PAXgebouw

Antoon van Dalen volgde ten Velde op, als dirigent-organist van het mannenkoor.

De Gezongen Hoogmis was al om 8.30 uur omdat de dirigent om 11 uur een ander koor moest dirigeren in de Krijtberg in het centrum van Amsterdam. De koren van de beide kerken hebben diverse malen samen gezongen in elkaars kerk.

Toen van Dalen het Ceciliakoor verliet ontstonden er twee vacatures, die van dirigent én die van organist. De vacatures konden moeilijk vervuld worden; geld speelde ook nog een rol.

Pastoor Laan sprak: “Dan maar geen koor meer”. Dat kon niet waar zijn, mocht niet gebeuren! Kerkmuziek wordt gemaakt in en rond het kerkgebouw van de parochie, in de weekenden, bij rouw en trouw. Hoe moest dit nu verder?

Antoon van Dalen vond dat Lien het dirigeerstokje wel kon overnemen. Dat was in 1970.

De koorrepetities waren toen in de RK Sint Joannesschool aan het Zonnehof.

Wim Eijk, een Duivendrechtse en (priester)student werd tien jaar lang de vaste organist.

Toen Wim vertrok was er geen vaste pianist meer en dat was een akelige toestand.

Via een advertentie kwam Lien onder andere aan een meisje, dat 5 à 6 jaar organiste werd.

De kerk heeft een orgel van de firma Pels uit Alkmaar en dat is het enige orgel van Pels dat nog op de oorspronkelijk plek staat. Op het koor staat nog een prachtig orgel, dat afkomstig is uit de erfenis van Piet de Groot, ook een tijdelijke organist van de St Urbanuskerk.

Het verhaal van de organist Peter van Wanroy vergeet Lien niet snel. Drie weken voor Kerstmis vertrok hij..... dus geen organist voor het Hoogfeest van Kerstmis. Lien zocht en zocht en kreeg een tip. In Amsterdam Zuid trof zij een 75-jarige pianist, die zonder met het koor te repeteren perfect speelde in de Kerstnacht en de Eerste Kerstdag en ook nog géén geld wilde hebben.

Het koor telde lange tijd zo'n twintig leden.

Haar verjaardag vierde Lien met de koorleden bij haar in de tuin aan de Rijksstraatweg 101

Op de eerste zondag na 5 juli. En dat was altijd heel gezellig. Het Ceciliakoor had af en toe een ‘verzetje’, met z'n allen dineren en bowlen op Borchland.

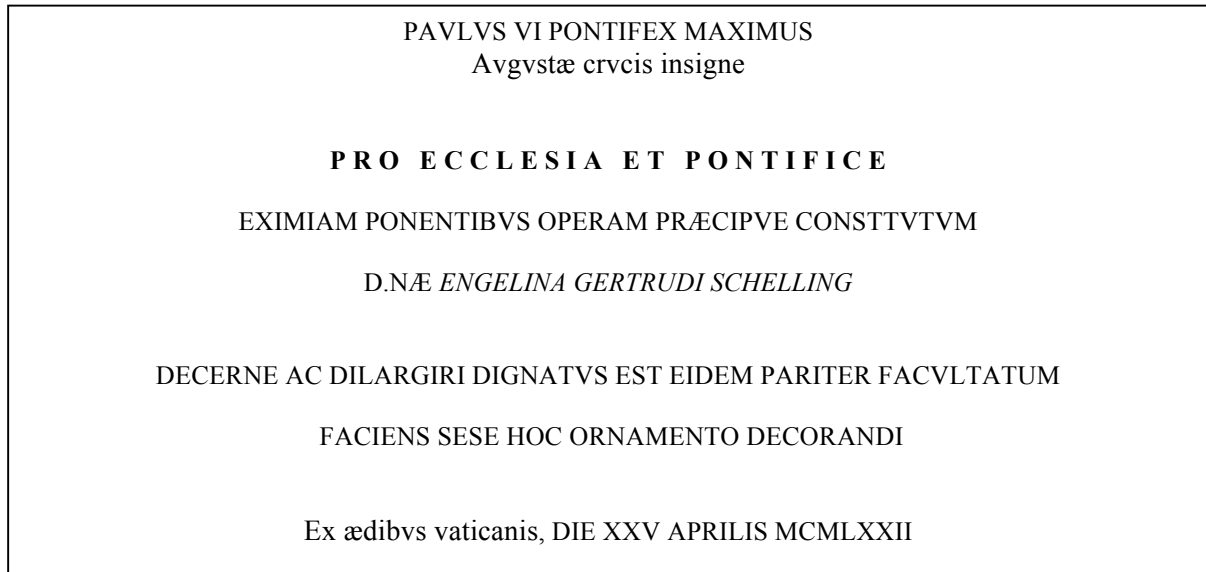
In 2003 heeft Lien het stokje op haar beurt weer overgedragen aan mevrouw Emma Zwerk. Het koor telt de laatste tijd nog maar enkele leden en kan nieuwe leden gebruiken.

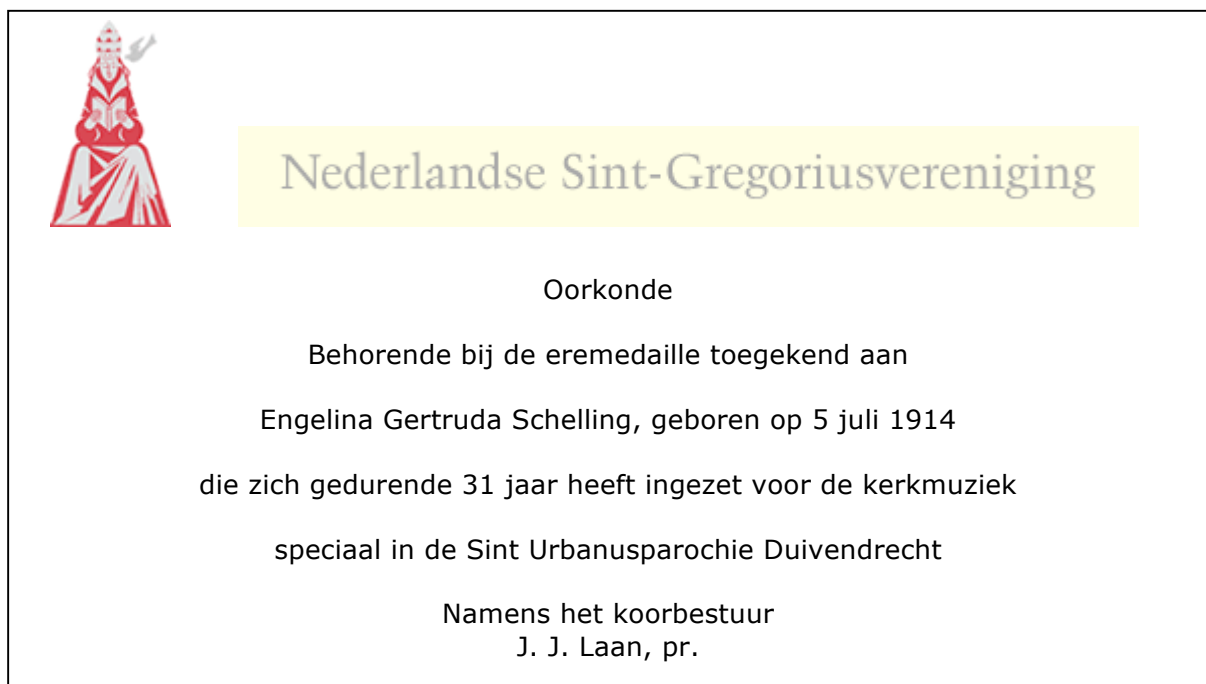
In haar lange leven heeft Lien Schelling vele onderscheidingen gekregen:

Een *koninklijke onderscheiding*, ridder in de Orde van Oranje Nassau, op 19 april 1963, na haar terugkeer uit Nieuw-Guinea, waar zij in de missie in het onderwijs werkte. Op de dag van de decoratie speelde het Duivendrechtse Gregorius fanfarecorps voor Lien.

De *pauselijke onderscheiding* Pro Ecclesia et Pontifice viel Lien in 1972 ten deel omdat zij zich in parochieel en plaatselijk verband had ingezet voor geloof en Kerk en een bijzondere staat van dienst had opgebouwd gedurende vele jaren in de missie en het onderwijs:

Op haar 80^e verjaardag ontving Lien de *parochiële onderscheiding* voor haar inzet voor het kerkkoo

Sint Urbanus houdt eigen huisstijl

Kerken lopen leeg en ondanks een toenemende behoefte aan spiritualiteit, hebben veel kerken moeite (jonge) mensen aan zich te binden. Kerkgenootschappen die na jaren geleden uiteengevallen te zijn weer gaan samenwerken, onder andere omdat ze in hun eentje hun bestaansrecht dreigen te verliezen. In de rooms-katholieke parochie Sint Urbanus te Duivendrecht is van al deze ontwikkelingen niets te merken.

HOE DAT komt? Volgens pastoor Laan zijn er nog steeds mensen die het geloof volgens de regels willen belijden en daarvoor komen ze naar Duivendrecht, uit Diemen de Bijlmermeer of zelfs uit Almere en Leidschendam. Want de Sint Urbanus parochie heeft iets.

Pastoor Laan (76): „Hier vind je nog de traditionele vorm van rooms-katholieke en daar komen mensen voor.“

Laan krijgt ook veel mensen uit andere landen in zijn parochie. „Ze voelen zich hier thuis. Deze mensen kennen een traditionele kerk uit hun jeugd, die geldt vooral voor veel Surinamers en Antillianen. In die landen is de kerk nog wat traditioneler dan we hier gewend zijn.“

De Sint Urbanus organiseert enorm veel activiteiten. Laan: „Wij hebben hier elke dag een mis en er is altijd biechtgelegenheid. Verder hebben wij een mooie kerk met beelden en alles wat daar bijhoort. In de Bijlmermeer zijn veel kerkgenootschappen die een zaaije moeten doen met anderen, zij hebben dus niet die traditionele inrichting. Wij houden ons ook nog helemaal aan de regels van Rome en veel mensen waarderen dat. Het is net als met voetbal, je moet je aan de regels houden anders krijg je een roete kaart.“

De parochie in Duivendrecht

Sint Urbanus trekt veel gelovigen

Foto: Gerrit Huis

is ook makkelijk bereikbaar met de trein en de metro, dat blijkt een groot voordeel te

zijn. Maar de mensen komen natuurlijk vooral voor dingen die ze elders niet vinden, zoals de biechtgelegenheid.

‘Wij belijden volgens de traditionele katholieke regels’

Pastoor Laan vindt het erg belangrijk om de nadruk te

leggen op de biecht, die steeds meer uit het zicht dreigt te raken. Laan: „De biecht is een groot goed, het gebruik wordt helaas steeds minder doorgeven. Wie niet biecht moet alles met zich meedragen, biechten lucht enorm op. Overigens zijn er

niet alleen ouderen maar ook jongeren die komen biechten zij hebben dit gebruik doorgeleerd van hun ouders of grootouders.“

Laan moet overigens niets hebben van kerken die geld uitgeven aan mooie interieurs, want daar gaat het toch niet om in een kerk. „Onze kerken staan hier al van 1660 en ze

bevalen nog prima“.

„Volgens sommige voorstellingen zal de rooms-katholieke kerk binnen nu en dertig jaar te gronde gaan, maar in Duivendrecht is daar voorlopig geen sprake van, misschien is juist de traditionele aanpak wel wat de moderne mens zoekt in onzekere tijden.“

Saskia Appel

Eind 2002 schrijft pastoor Laan zelf:

Vele mensen zijn al gewend dat ik een verhaal probeer te maken over een afgelopen periode, en een blik naar de toekomst richt. Dat leerde ik van een goede missionaris.

Nu is het zover dat ik op 29 juni 2003 mijn gouden priesterfeest hoop te vieren in de grote kapel in Heiloo, de Mariabedevaartsplaats. Wij waren met 20, en zijn nu nog met 5, die priester zijn gebleven en 11 liggen er op het kerkhof. In 1953 kwam ik in De Kwakel, in 1956 in Badhoevedorp, in 1960 in de H.Bavo in Heemstede, in 1965 in Volendam, de H.Vincentius. Kreeg in 1966 opdracht missiedirecteur van het bisdom te worden, kantoor te Bergen, standplaats Alkmaar Don Bosco. In 1968 in Schagen om dat dekenaat te helpen.

Op 17 maart 1969 een benoeming tot pastoor in Duivendrecht, begin april opdracht om in Waarland waarnemend pastoor te zijn. Mocht begin juni kiezen tussen de parochies Duivendrecht of Waarland. Mijn oude vader zei: “ga naar Duivendrecht”, “daar werd je benoemd”, “het is overal wat”. Op 19 augustus 1969 kwam ik in Duivendrecht en de pastoor van die plaats ging naar Waarland. Drie dagen later kwam de deken voor de installatie.

Die zei dat juist die dag plotseling de pastoor van De Kwakel was overleden, 54 jaar oud. De huishoudster, Mej.Riet kwam vrij en wilde me helpen, en in 1999 ging zij naar het bejaardenhuis.('t Reijgersbosch.red.).

In Duivendrecht konden wij als kerkbestuur voor de bouw van het station dingen goed regelen met de NS en de gemeente.(vooral door de inzet van Gerard v.d Maas en Jan van Driel.red.)

In 1970 werd op verzoek van de pastoor de in 1953 geboren W.J. Eijk bijna 10 jaar lang onze gratis organist. In juli 1978 boden wij hem aan in te wonen in de pastorie en hij kreeg de twee kamers van de kapelaan. Dr. Eijk werd in 1985 priester en in juli 1999 bisschop van Groningen. Zo was hij 21 jaar met de pastorie verbonden. In 2003 heeft hij begin juni te maken met de feestelijkheden voor de H.Bonifatius (Op 5 juni 2004 zal het 1250 jaar geleden zijn dat de patroon van het bisdom Groningen, de H.Bonifatius, in de buurt van Dokkum is vermoord. In het kader van dit herdenkingsjaar zullen kerkelijke vieringen en culturele manifestaties worden gehouden. De voorbereidingen in het licht van deze herdenking gingen al in de zomer van 2003 van start.red.) Op 22 juni is bisschop Eijk jarig, maar op 29 juni 2003 zal hij in Heiloo zijn om dan mee aan het altaar te staan en te preken.

In Opmeer werd ik geboren 18 – 03 – 1923, en in Hoogwoud gedoopt en behoorde sinds 1 mei 1924 tot de parochie van Spierdijk, de Sint Joris of Gregorius tot mijn familie 13 mei 1953 naar Woerden verhuisde.

In 2000 wilde de bisschop mij een kapelaan geven. Toen was ik graag met emeritaat, want in leeftijd was ik op één na de oudste dienstdoende priester van het bisdom.

De kapelaan (H.C. Versteeg.red.) is nu weer weg sinds 20 – 10 – 2002 en nu word ik soms gevraagd voor Duivendrecht. Op mijn oude dag voel ik mij een echte missionaris wat ik altijd hoopte te worden, en help in vele parochies, zit soms lang te biechthoren in Heiloo.

Het is nu een rozenkransjaar (van 16 oktober 2002 tot en met 15 oktober 2003.red.) en ik ben altijd een Mariavereerder geweest. In Heiloo (waar de plechtigheden rond het gouden priesterfeest zijn.red.) kan men na de H.Mis vlakbij iets krijgen aan koffie enz. en vele auto's kunnen geplaatst worden. We hopen die dag op goed weer en dat wij het mogen beleven.

Van harte wens ik U een goed jaar 2003, ook namens Mej.van de Put, Mej.Bets, die mij al 7 jaar helpt en sinds 12 september 1998 de leiding nam in de pastorie, wegens de ziekte van Mej. Verwer.

Bidden wij voor elkaar en hopelijk eens tot ziens.

Emerituspastoor J.J. Laan

Herinneringen van Wim Eijk

Mijn oudste herinneringen gaan niet uit naar de parochiekerk, maar naar de pastorie. In de ‘grote zaal’, waar nu de doordeweekse vieringen plaatsvinden, was in jaren vijftig in gebruik als kleuterklas. Dat was voor mij in het jaar ‘57/’58. Duivendrecht was in die jaren kinderrijk, maar men beschikte over beperkte middelen.

De eerste kleuterklas was gehuisvest in een lokaal aan de achterkant van het ‘Pax-Gebouw’, eigenlijk het Willibrordus-gebouw van de Katholieke Arbeiders Bond, dat aan de Rijkstraatweg tegenover de St. Urbanus-kerk stond. De kleuterleidster daarvan was zuster Berta, een stokoude religieus van het klooster verbonden aan de St. Joannes-School.

Voor de tweede klas van de kleuterschool konden we dan terecht in de ‘grote zaal’ van de pastorie. De kleuterleidster van deze klas, juffrouw Corrie, kwam uit Diemen. Ik herinner me nog goed waar mijn plaats was: rechts naast de zwarte schouw. Via de achtertuin en de serre kwamen we in deze dependance van de kleuterschool. Achter in de serre was een provisorische toiletgelegenheid, die bestond uit een emmer met oude gordijnen eromheen. Het is vreemd te beseffen dat dat nog geen vijftig jaar geleden is: nu zou zo’n klaslokaal zijn afgekeurd.

Het eerste bezoek aan de parochiekerk dat me levendig bijstaat betrof een rondleiding door zuster Adriani die de derde kleuterklas onder haar hoede had. Dat was in het voorjaar van 1959. De herinnering eraan is daarom zo levendig, omdat de kerk op mij een onuitwisbare indruk maakte. Het was voor de kinderen een sport om als zuster Adriani niet keek, stiekem de engeltjes die de historische preekstoel dragen, een kusje te geven.

Wat me van de parochiekerk ook als de dag van vandaag is bijgebleven is de viering van mijn eerste H. Communie op hemelvaartsdag 26 mei 1960. De datum staat op een tegeltje dat mij bij die gelegenheid cadeau was gedaan en nu in een van mijn privé-vertrekken in het bisschopshuis te Groningen aan de wand hangt. Juffrouw Jansen van de eerste klas, die ons op de eerste H. Communie voorbereidde, deed dat al vanaf de jaren twintig. Van sommige kinderen had ze niet alleen de moeder, maar ook de grootmoeder nog in diezelfde klas gehad. Op het grote moment dat we het eerste de hostie, het lichaam van Christus, mochten ontvangen werden we het hele schooljaar intens voorbereid. De betekenis van dit sacrament was uitgebreid belicht. Enkele dagen tevoren waren we in de gelegenheid voor het eerst van ons leven te biechten.

Het was tijdens de voorbereidingstijd van de eerste H. Communie dat ik voor het eerst van mijn leven een dode heb gezien: dat was pastoor Figelet die in 1959 overleed. Hij lag opgebaard op het priesterkoor en vlak vóór het begin van de eucharistieviering op zondag waren alle parochianen in de gelegenheid rond de kist te gaan om de overleden pastoor de laatste eer te bewijzen. Zijn huishoudster heette juffrouw Annie, onvervalst Limburgs. Zij heeft me een katertje cadeau gedaan toen de poes van de pastorie jongen kreeg. Zij was een van de klanten van mijn moeder die als pedicure werkzaam was. Het was juist in die tijd, 1960, dat de pastorie werd verbouwd: de dubbele voordeur werd vervangen door een enkelvoudig exemplaar en de keuken werd verdeeld in een keukengedeelte en een zitkamertje voor de twee huishoudsters van de pastorie, die toen met juffrouw werden aangesproken en met de eigenaam als verkleinwoord: juffrouw Annie en juffrouw Pietje.

In 1963 werd ik gevraagd als misdienaar. Ik speelde op dat moment bij een vriendje thuis, Frans de Beer. De toenmalige kapelaan, pater Hoogervorst, was bij zijn ouders op bezoek om te vragen of hij misdienaar wilde worden. Frans aarzelde, maar zijn ouders zeiden: “vraag Wim Eijk eens, die wil vast wel.” Dat hadden ze goed ingeschat, want ik zei direct enthousiast ‘ja,’ waardoor Frans weinig gelegenheid meer had om nee te zeggen. Binnen twee weken viel mijn eerste doordeweekse dienbeurt,

na een spoedcursus mis dienen waarbij de Latijnse antwoorden uit het hoofd moesten worden geleerd. Het was nog de tijd van de Pius V-Mis (zij het met enkele latere aanpassingen).

De eerste adventszondag in 1964 heb ik de eer gehad misdienaar te mogen zijn in de eerste eucharistieviering in het Nederlands 's-morgens om half acht. Er waren toen op zondagmorgen nog vier eucharistievieringen. Het nieuwe hulpaltaar en de ambo, die nu nog in gebruik zijn, waren gemaakt door een parochiaan. Deze wenst anoniem te blijven. Op de nieuwe ritus werden we als misdienaar voorbereid door kapelaan Jonkers.

In 1968 begon ik met piano -, en korte tijd later ook met orgelles bij Arend Storm, de organist van de Prinsessekerk in Amsterdam. Na enige tijd kreeg ik de mogelijkheid op het orgel van de St. Urbanus-Kerk te oefenen onder pastoor Van der Meulen, omdat ik thuis niet over een orgel met pedaal beschikte. In september 1970 vertrok de organist, Van Dale, die een professionele opleiding tot kerkmusicus had gevolgd. Bij die gelegenheid werd ik als zijn opvolger aangezocht door pastoor Laan, die in 1969 in Duivendrecht was gekomen. In het begin was dat geen eenvoudige klus, in aanmerking genomen dat ik nog maar twee jaar les had. De eerste keer zat ik daar met trillende vingers als begeleider van het parochiekoor en de samenzang. Met kerstmis van hetzelfde jaar zong het koor met Lien Schelling als dirigent een tweestemmige mis van Lorenzo Perosi.

Het orgel van de parochiekerk dateert uit 1921. Het was oorspronkelijk een zuiver pneumatisch orgel met 9 registers, verdeeld over twee klavieren en pedaal. Het had geen zelfstandige pedaalregisters. In 1950 onderging het orgel een grondige opknopbeurt, waarbij twee pedaalstemmen (een subbas 16-voet en een fluitbas 8-voet) werden toegevoegd, de voix céleste van het tweede klavier werd vervangen door een bourdon (8-voet) en een onbekend register op het eerste klavier door de huidige mixtuur. Het is een typisch fabriekorgel uit de jaren twintig, met weinig karakter. Vooral de prestant-registers, de voornaamste stemmen van het orgel, zijn brutaal en vrij schel van intonatie. Het orgel overstemt daardoor gemakkelijk de zang. Toch heeft het orgel als geheel een niet onplezierige klank en lijkt het enigszins op een orgel in een grote kathedraal bij gebruik van alle registers doordat de Urbanus-kerk uitblinkt door een indringende en lange nagalm.

Voor de muzikale opluistering van vieringen is dat een groot voordeel, voor de verstaanbaarheid van het gesproken woord minder. Dat ontdekte ik na mijn diakenwijding in 1984 en mijn priesterwijding in 1985. Op zondag 16 september 1984 hield voor het eerst van mijn leven een preek als pasgewijd diaken in de St. Urbanus-kerk. Als priester heb ik nog verschillende keren pastoor Laan vervangen. Bij hem en zijn huishoudster Mevrouw M. Verwer heb ik in de tijd vlak vóór en tijdens mijn priesterstudie een kamer op de pastorie gehad. Het betrof de vroeger 'kapelaanskamer', het raam aan de voorgevel rechts op de eerste verdieping

Al ben ik sinds 1985 op diverse plaatsen in binnen - en buitenland werkzaam geweest, de St. Urbanus-kerk te Duivendrecht blijft altijd op mijn netvlies gegrift. Hier heb ik het doopsel, het vormsel en de eerste communie ontvangen, en - niet minder belangrijk - al als kind de roeping tot het priesterschap.

Mgr. Dr. Willem Jacobus Eijk geboren	22-06-1953
Priester gewijd	01-06-1985
Benoemd tot bisschop van Groningen	17-07-1999
Tot bisschop gewijd	06-11-1999

Bep Kolk vertelt over het Veertig-uren-gebed

Het veertig-uren-gebed is een openbare aanbidding van het ten toon gestelde Heilig Sacrament gedurende 40 uren achtereenvolgend, eventueel met nachtelijke onderbreking. De aanbidding wordt uitsluitend gebruikt voor gebed tot God, niet tot Maria of andere heiligen. Het is een gebed tot het Heilig Sacrament, dat in de vorm van een geconsacreerde hostie in een monstrans ten toon wordt gesteld.

In de jaren '30 was dit veertig-uren-gebed zo omstreeks de H.Hartfeesten in de zomer. De start was in Ouderkerk, op vrijdag, zaterdag en zondag, waarna Duivendrecht het overnam op diezelfde zondag na de Hoogmis en dan ging het door op maandag en op dinsdag.

De Duivendrechtse jongelui gingen op de fiets naar Ouderkerk, want dan zagen de jongeren elkaar weer eens en vooral de meisjes giehelden wat af: die jongens van Ouderkerk..... . Omgekeerd kwamen de Ouderkerkers ook hier naar toe.

De kerk was de hele dag open en je liep gewoon naar binnen om er te bidden. Meestal zo'n half uurtje. Je nam je missaal (kerkboek) mee voor gebed. Het was in de tijd van pastoor Röben.

De sluiting van het veertig-uren-gebed werd zo plechtig gevierd dat je er niets van wilde missen.

Het Lof, een namiddag - of avonddienst zonder eucharistieviering, wel met gebed en gezang ter ere van het tentoongestelde heilige sacrament werd opgedragen door drie priesters, een zogenoemd Lof met Drie Heren. Het hele dekenaat was aanwezig: Ouderkerk, de Nes, Amstelveen, Betondorp, Diemen en Weesp. Er werd een processie gehouden met wel 7 kaarsdragers: vier voor de kerkmeesters en drie voor de armmeesters.

Burgemeester Straman van Ouder-Amstel (1920-1938) kwam in vol ornaat in de kerk. Prachtig was dat en je kon hem goed bekijken omdat hij op het priesterkoor zat. De preek duurde wel erg lang. Tijdens de preek zaten de priesters zo dat ze de kerk inkeken en je kreeg het gevoel dat ze goed opletten wie met zijn gedachten aan het afdwalen was. Bep was als kind helemaal geïmponeerd, vooral door de burgervader. Hij droeg standaard voor die gelegenheid een galapak met een 5 cm brede zilveren streep in de lengte over zijn broekspijp, een slijpjas met zilver geborduurd, een rinkelend sabel en een rijk versierde steek onder zijn arm.

Na afloop was er voor de heren priesters en kerk - en armmeesters een déjeuner in de pastorie. De huishoudster van mijnheer Pastoor, toen Catrien, was daar druk mee in de weer. De gelovigen schuifelden de kerk uit, terug naar hun bezigheden.

Bep Kolk vertelt uit het Rijke Roomse Leven van Weleer.....

Er waren kerkschappen. Dat zat zo. In de lente werden door haar echtgenoot, kerkmeester Jan Kolk en Cees de Jong, eveneens kerkmeester, 50 à 60 lammeren gekocht op de veemarkten van Purmerend en Utrecht. Betaald werd er met geld uit de kerkkas.

Dat was na het schapen scheren rond Hemelvaartsdag, als de lammetjes van hun moeder gescheiden waren. Zoiets leverde minstens twee dagen geblaas op in de wei.

Een hele klus was het om de lammetjes op de diverse boerderijen in de buurt onder te brengen. Al naar gelang een boer land had, werden 2 tot 4 lammetjes gestald. Dat gaf nog al wat discussie aan de poort van menige hoeve. Je kreeg de zorg voor dat kleinvee zonder dat je iets verdiende.

Als iemand te weinig land had of in slechte omstandigheden verkeerde, kon hij middels een geldelijke bijdrage toch meedoen. Hij had dan een zogenaamd “droogschaap”.

In het najaar, eind oktober zo'n beetje werden de tot schapen uitgegroeide lammeren terug gehaald. Op het erf van de boerderij “Mijn Genoegen” van de familie Kolk werden hokachtige omheiningen geplaatst met de schapen erin.

Cees de Jong was de veilingmeester. Eerst werden alle schapen tegelijk geveild. Vervolgens werd er afgemijnd. Per koppel van 10 zette hij in op bijvoorbeeld 100 gulden

Als niemand iets zei, werd het 90, dan 80, tot iemand “mijn” riep en dan was de koop rond.

Na afloop dronken ze er een borreltje op en het gaf nog een hele drukte alvorens iedereen met zijn schapen vertrokken was.

De opbrengst kwam geheel ten goede aan de kas van de R.K. Sint Urbanuskerk. De mensen hadden dat er allemaal voor over.

Pastoor A.H. van der Meulen schrijft in het parochieblad van 11 juni 1967:

.....nog iets bijzonders te vermelden - alleen is het erg jammer dat we er zo laat mee komen aanzetten, maar ik wist het heus niet tijdig genoeg - : op de 2e zondag na Pasen, 19 april 1942, werd de heer J.Kolk officieel benoemd tot kerkmeester van onze parochie. Dat is dus 25 jaar geleden. Zelf heb ik hiervan maar ruim één jaar meegemaakt, maar de indruk die ik gekregen heb bleek, met de informatie die ik over de andere 24 jaren heb ingenomen, aardig overeen te stemmen: in de heer J. Kolk heeft onze parochie al deze jaren een goede kerkmeester gehad – heeft ze gelukkig nog – die met veel toewijding en een gezond en bezonnen oordeel de belangen van onze gemeenschap heeft behartigd.

Hier mag ik wel bijzonder vermelden de zorg die hij steeds op zich genomen heeft voor de kerkschappen (echte schapen, op vier pootjes, hoor, iets anders wil ik niet suggereren, wie is nu nog zo ouderwets?). Al deze schapen hebben in al die jaren heel wat verlichting betekend voor de financiën van onze parochie, heel veel jaren was het batig saldo zo om en bij de f.2000,- dat heeft ook heel wat zorgen en tijd van de heer Kolk gevraagd. In de vergaderingen waar hij nooit ontbrak, heeft hij getoond een prettige collega te zijn, die naast eigen inbreng ook weet te luisteren en open te staan voor de ideeën van anderen – en dat is niet alleen prettig, maar een heel voornaam iets overal waar samenwerking nodig is.

Mijnheer Kolk, als pastoor van deze parochie: heel hartelijk dank voor alles wat U deed in het belang van onze parochie!!! in kerk - en schoolbestuur en wij hopen U nog vele jaren aldus te behouden.

Noveengebed

Vader God, dankzij wat Jezus
Voor ons gedaan heeft vragen wij U:
Laat de liefde van Uw hart
De menden in de Parochie vervullen
Laat ons niet vergeten dat wij bestaan,
Omdat U ons gewenst heeft
En omdat U van ons houdt!
Kom in ons leven,
Vanaf de eerste dag van ons bestaan
Tot aan vandaag.
Genees ons van elke wonde in ons hart,
Ons geheugen, onze fantasie,
In ons verstand en in onze wil.
In de Naam van Uw Zoon Jezus,
Bevrijd ons van elke band van het kwaad,
Die ons nog als slaven gevangen houdt.
Want door de Heilige Geest
Willen wij vrij en blij leven
Als kinderen van U
En zorgzaam zijn voor elkaar.

Vader, door Jezus geven wij
de gehele Parochie als Uw bezit,
opdat Uw Koninkrijk daar kome
Wij doen dit alles door de handen van Maria
onze Moeder en Voorspreekster.
Wij vragen U,
dat de mensen in Duivendrecht
en directe omgeving
geraakt mogen worden
door Uw liefde en geloof in hen
en dat velen Jezus mogen ontmoeten
in Uw Huis,
de St.Urbanuskerk in Duivendrecht
Dank U Vader,
dat U ons allen geschapen heeft
en persoonlijk lief heeft en waardeert
AMEN

Uit: "De Bron" van Informatie & Inspiratie, het parochieblad van de St.Urbanuskerk, april 2004

NOVEEN Latijn, *novena*, negendaags: een gebed of een godsdienstoefening gedurende negen dagen achtereen.
Een devotie die stoelt op de negen dagen die de apostelen tussen Hemelvaart en Pinksteren in gebed bijeen waren.

MEDEDELINGEN:

In de aanloop naar het jubileumfeest organiseert de parochie zondagmiddag 4 juli een 30 km lange **fietstocht langs de Urbanuskerken in de regio**. Voor informatie 020 - 4611560

De plechtige feestelijkheden, het Lof en een Hoogmis met drie Heren, een Mariaprocessie vinden plaats in het weekend van 21-22 augustus 2004, in en rond de parochiekerk van de Sint Urbanus.

Raadpleeg voor informatie de Jubileum – Bron van augustus.

Pastorie: Rijksstraatweg 232, 1115 AV DUIVENDRECHT, telefoon (020) 6 99 23 92.

Tijdens de aanstaande **Open Monumentendagen zaterdag 11 en zondag 12 september** is het mogelijk deel te nemen aan een rondleiding door de kerk. Zie voor de juiste informatie t.z.t.de Amstelgids en de internet site van de Dorpsraad.

Het volgende nummer van Oud-Duivendrechtse Saecken kunt u eind augustus verwachten. Met daar in o.a. meer over de relatie met de NS, over het werk van de architect Asseler, de aanbesteding van het huidige kerkgebouw, de kerkwerksters en de misdienaars, de Mariacongregatie, de Urbanuslegende, het Register der Zitplaatsen, de klokkenluider, de koster en de kerkmeesters.

Het volgende nummer van Oud-Duivendrechtse Saecken is in zijn geheel gewijd aan de 125-jarige Dom.

U kunt **losse nummers** verkrijgen in de bibliotheek aan het Dorpsplein.

U kunt zich ook **abonneren**. Dan bent u zeker van de volgende nummers.

Bronnen:

J.C. van der Loos	Geschiedenis van Amstelland 1907/1916 Bijdragen van het bisdom Haarlem, XXXVIII, 1918
Het Kerkarchief	van de R.K.Kerk en Parochie van de St. Urbanus Duivendrecht
Archief	Gemeentelijk Historisch Museum Ouder-Amstel Ladekast: Duivendrecht/kerken.
Archief	Gemeente Amsterdam.
Archief	Gemeente Roosendaal.
Diverse gegevens	opgetekend door Pastoor J.J. Laan, Gerard van der Maas en Th. P. van Zijl.
Diverse gegevens	uit 'Speuren en Ontdekken' geschreven door A.van Noorden M.Schipperijn, J.N.Walop.
Persoonlijke archieven van	Mies van Dijk, Bep Kolk en Lien Schelling.
Nederlands Architectuur Instituut Rotterdam	diverse artikelen uit de leeszaal.
WorldWideWeb	verschillende sites over religie en kerken van Asseler.
Parochiebundel	lied 123
Informatie en adviezen	Dr. A.J. Looyenga, Cuypers Genootschap Amsterdam J.H.van Tongeren, voorzitter 'Heemkennis' Ons Amsterdam'
H.Bartels	Gods Lieve Heiligen voor ieder dag van het jaar.Roermond 1928
J.N.D.Kelly	The Oxford Dictionary of Popes. 1988

Vertaling van de pauselijke onderscheiding:

Paus Paulus de Zesde (**=Paulus VI Pontifex Maximus**)
heeft het zich verwaardigd om (**=dignatus est**)
aan mevrouw (**=d.nae=dominae**)
Engelina Gertrudi Schelling
toe te kennen en met plezier uit te reiken (**=decernere ac dilargiri**)
deze oorkonde van het verheven kruis (**=augustae crucis insigne**)
"Voor de Kerk en de Paus", (**=pro ecclesia et pontifice**)
vooral uitgereikt aan wie zich buitengewone moeite getroosten (**=eximiam ponentibus operam
praecipue constitutum**)
waarbij hij voor dezelfde op gelijke wijze de gelegenheid heeft gemaakt (**=eidem pariter facultatum
faciens**)
zich te sieren met dit ornament (medaille, red.) (**=sese hoc ornamento decorandi**)
vanuit het Vaticaanse Godshuis (**=ex aedibus Vaticanis**) 25 april 1972

(vertaling: drs.J.Euwe - Beaufort)

Adresgegevens voor kopij, opmerkingen en adviezen:

Ans Quirijnen
Waddenland 41
1115 XD DUIVENDRECHT
telefoon 020-6992574
e-mail: quico@planet.nl

Jo Blom
't Ven 2
1115 HB DUIVENDRECHT
telefoon: 020-6909023

Uw tegemoetkoming in de drukkosten van € 1,50 per blad is van harte welkom.

U kunt uw bijdrage afgeven aan de medewerkers van de bibliotheek
of in de brievenbus doen bij een van de redactieleden